

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Novoroční předsevzetí 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-01</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. – 16. 1. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1090</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OR.248a, OR.248b</i>
Zveřejněno dne:	<i>6. února 2012</i>
Zpracovala:	<i>Milan Tuček</i>

V lednu 2012 byla do pravidelného výzkumu *Naše společnost* zařazena nově otázka na novoroční předsevzetí.¹ Byla zařazena poprvé, proto nemáme k dispozici data z jiných let, takže nemůže být provedeno porovnání v čase s cílem zjistit, zda a jak se případně změnil obsah novoročních předsevzetí. Přesto výsledná zjištění považujeme přinejmenším za zajímavá. Nejde jen o tematizaci novoročních předsevzetí, ale i souvislosti určitých předsevzetí se sociodemografickými charakteristikami dotázaných.

¹ Otázka zněla: „Rádi bychom se zeptali, zda jste si dal nějaké novoroční předsevzetí. Pokud ano, řekl byste prosím jaké?“ a tazatel měl zaznamenat doslovnou odpověď, přičemž bylo možné uvést dvě odpovědi (dvě předsevzetí).

Tabulka 1. Zastoupení různých novoročních předsevzetí (první i druhá odpověď)

Předsevzetí	1. odpověď četnost	1. odpověď procenta	1. odpověď (bez žádné) (N=527) v %	2. odpověď (N=238) v %
Žádné předsevzetí si nedal	507	46,5	-	-
Hubnutí, snížení váhy	93	8,5	17,6	9,7
Zdravější životní styl (obecně), zdravější stravování	22	2,0	4,2	7,6
Sportování, cvičení, fyzická kondice	55	5,0	10,4	12,2
Přestat nebo omezit kouření, pití alkoholu	105	9,6	19,9	12,6
Zdraví, léčba nemocí	30	2,8	5,7	4,2
Zlepšení vztahů v rodině, věnovat se rodině	12	1,1	2,3	4,2
Více se věnovat dětem, vnoučatům	11	1,0	2,1	4,2
Vztahy s partnerem, láska, svatba, založení rodiny	8	,7	1,5	5,0
Škola, vzdělávání, studium – učit se, udělat zkoušky, udělat přijímačky	48	4,4	9,1	8,0
Práce, zaměstnání, vydělávání peněz	45	4,1	8,5	10,5
Šetření, méně utrácet, lépe hospodařit	36	3,3	6,8	6,7
Politika, společnost	6	,6	1,1	,4
Bydlení	8	,7	1,5	2,5
Osobní pohoda, štěstí	14	1,3	2,7	2,5
Ostatní	34	3,1	6,5	9,7
Neví	1	,1	-	
Bez odpovědi	55	5,0	-	
Celkem	1090	100	100	100

Kategorii „žádné předsevzetí“ vystihují tyto konkrétní odpovědi, vyjadřující často zkušenost s jejich dodržením (skepsi): „Žádné, jako každý rok“, „Nedal, stejně se vždy poruší“, „To už si dlouho nedávám“, „Stejně je nesplním, takže ne“.

Hubnutí bylo často odstupňované: „Zhubnout“, „zhubnu o 10kg“, „zhubnu 5kg“, „trochu zhubnout“, „trochu zhubnu a už jsem na tom začala makat“. Podobně to bylo se cvičením a sportováním: „Cvičit“, „Denně cvičit“, „Budu 3krát týdně cvičit“, „začnu běhat“, „budu posilovat“. Omezení kouření nebylo nikdy konkrétně kvantifikováno na počet cigaret či krabiček: „Méně kouřit“, „Méně kouřit, nejlépe přestat“, „přestat kouřit“. Omezení pití alkoholu bylo v odpovědích zastoupeno minimálně.

Z dalších odpovědí, které se sice neopakovaly, ale jsou svým způsobem charakteristické pro dnešní dobu, jsme vybrali: „Nerozčilovat se u TV zpráv“, „Nepropadat panice“, „Přestat myslet a šetřit na důchod“, „Přestat kupovat colu, brambůrky, sladkosti, aby nám zbylo na jídlo“, „Méně telefonovat a utrácet“.

Nikdo z dotázaných neuvedl, že by chtěl ztloustnout, začít kouřit či pít (obojí není překvapivé), ale nikdo si nevzpomněl ani na morální závazky (např. lhaní, šizení...).

Započítáme-li respondenty, kteří na otázku neodpověděli mezi ty, kteří si nedali žádné novoroční předsevzetí, pak těchto bude 52 %, kdežto těch s předsevzetím 48 %. Pětina dotázaných (22 %) se nespokojila s jednou odpovědí, ale uvedla předsevzetí dvě. Rozložení těchto v pořadí druhých předsevzetí je mírně odlišné: ubylo zastoupení odpovědi „hubnutí“ a „vypořádání se s kouřením a alkoholem“, což znamená jednak to, že ti, kteří se rozhodli pro zhubnutí, či omezení kouření a pití už na další předsevzetí neměli sílu, jednak to, že někteří, co přijali tato rozhodnutí, je doplnili ještě o další z jiné oblasti a také to, že část dotázaných je jaksi automaticky (obligatorně) uvedla k jinému předsevzetí, které považovali za důležitější. Analýza souvislosti mezi první a druhou odpovědí avšak neprokázala žádnou významnější asociaci.

Základní zjištění:

-Muži a ženy vykazují stejný podíl těch, kteří si dali předsevzetí i těch kteří si předsevzetí nedali.

-Rodinný stav vykazuje statisticky významný vliv: 57 % rozvedených si dalo nějaké předsevzetí, výrazně nižší podíl je mezi ovdovělými 40 % (vliv věku viz následující tabulka).

Tabulka 2: Podmíněnost přijetí novoročního předsevzetí věkem

Věk	Nemá předsevzetí	Má předsevzetí	Celkem
15 - 19	41,5	58,5	100
20 - 29	47,6	52,4	100
30 - 44	45,8	54,2	100
45 - 59	53,9	46,1	100
60 +	61,4	38,6	100
Celkem	51,5	48,5%	100

-Vliv vzdělání je zanedbatelný.

-V malých vesnicích (42 %) a suburbích (40 %) si místní lidé dávají méně předsevzetí, než v jiných velikostních skupinách bydliště.

-Lidé žijící na Moravě (40%) si dávají předsevzetí v menší míře než v Čechách, kde nejvíce předsevzetí bylo zjištěno v severozápadní části (57 %).

-Věřící i nevěřící si dávají předsevzetí ve stejné míře.

-Nejméně předsevzetí si dávají nepracující důchodci (39%), následují nekvalifikovaní dělníci (43 %), nejvíce předsevzetí si pak dávají studenti a učni (56 %).

- Ti, co jsou nespokojeni se svým životem, si kladou nejméně předsevzetí (40 %).
- Mezi levicově zaměřenými respondenty je významně nižší podíl těch, kteří si dávají nějaké předsevzetí (40 %), nejvyšší podíl je mezi respondenty pravostředovými (55 %). Znovu se zde nepochybně projevuje vliv věku.

Jak už jsme uvedli výše, dvě pětiny z těch, kteří si dali nějaké předsevzetí, uvedly předsevzetí dvě. Pro souhrnné zpracování obou odpovědí jsme se rozhodli pro dva postupy: první z nich preferoval pořadí oblastí od zhubnutí k úspornému hospodaření, druhý volil opačné pořadí. To jinými slovy znamená, že v prvním případě je zdůrazněno „zhubnutí“ mezi předsevzetími, v druhém případě pak „úsporné hospodaření“.

Tabulka 3a: Rozdílnost novoročních předsevzetí mužů a žen (v %) – výpočet preferující výskyt konkrétních předsevzetí v pořadí, jak po sobě následují sloupce tabulky

	Hubnutí	Zdravý ŽS	Kouření, pití	Práce, škola	Úsporné hospodaření	Ostatní	
Muži	12,6	14,6	27,6	18,5	7,1	19,7	100
Ženy	30,8	16,8	15,0	15,8	5,9	15,8	100
Celkem	22,0	15,7	21,1	17,1	6,5	17,6	100

Tabulka 3b: Rozdílnost novoročních předsevzetí mužů a žen (v %) – výpočet preferující výskyt konkrétních předsevzetí v opačném pořadí, než po sobě následují sloupce tabulky

	Hubnutí	Zdravý ŽS	Kouření, pití	Práce, škola	Úsporné hospodaření	Ostatní	
Muži	3,9	15,7	27,6	22,0	11,0	19,7	100
Ženy	19,8	14,7	17,2	24,2	8,4	15,8	100
Celkem	12,1	15,2	22,2	23,1	9,7	17,6	100

Výsledné srovnání potvrzuje, že zhubnutí s omezením kouření a pití zaujímá první pozice mezi novoročními předsevzetími a dokládá, že na zhubnutí se orientují ženy (30 % oproti 13 %) a na omezení kouření muži (28 % oproti 15 %). Při druhém postupu vyhodnocení je rozdíl v závazku zhubnout mezi ženami a muži ještě výraznější (20 % oproti 4 %). V ostatních oblastech směřování novoročních předsevzetí jsou rozdíly nepodstatné.

Rozdíly mezi muži a ženami se nepochybně promítají i do rozdílností mezi socioekonomickými skupinami. V nich se navíc uplatňují i statusové pozice a věk.

Zjistili jsme (viz podrobně tabulka 4):

- Studenti a učni si dávali převážně (68 %) předsevzetí spojená se školou („dobře se učit“, „udělat maturitu“, „udělat přijímačky“, „udělat všechny zkoušky“).
- Důchodci svoje předsevzetí nejvíce orientovali do „ostatních oblastí“ („péče o zdraví“, „péče o vnuky“...).

- Nezaměstnaní více než z poloviny na oblast práce („získat zaměstnání“, „projit rekvalifikace“...), jednou pětinou byla zastoupena předsevzetí vyjadřující úsporné hospodaření.

-Ženy v domácnosti, na mateřské či rodičovské dovolené nejvíce (z jedné čtvrtiny) na „zhubnutí“.

-Osoby samostatně výdělečně činné neměly výraznější směřování předsevzetí – podobně zastoupená byla předsevzetí v oblasti práce, zdravého životního stylu, omezení kouření a zbytková.

-Zaměstnanci na vedoucích pozicích nejvíce (40 %) na „zdravý životní styl („cvičení“ „sportování“ „fitness“...), téměř absentuje „zhubnutí“. To absentuje též mezi studenty, nekvalifikovanými dělníky a dotázanými OSVČ.

-Ostatní zaměstnanci podobně jako OSVČ neměli výraznější směřování svých předsevzetí, s tím rozdílem, že na místo zbytkové kategorie se v této skupině objevilo „zhubnutí“.

-Mezi kvalifikovanými dělníky je nejvíce zastoupeno „omezení kouření a pití“ (35 %), které ještě výrazněji charakterizuje ostatní dělníky (48 %).

Tabulka 4. Rozdílnost novoročních předsevzetí v socioekonomických skupinách (v %) – výpočet preferující výskyt konkrétních předsevzetí v opačném pořadí, než po sobě následují sloupce tabulky

	Hubnutí	Zdravý ŽS	Kouření, pití	Práce, škola	Úsporné hospodaření	Ostatní	
Student	3,1	7,8	14,1	67,2	4,7	3,1	100
Důchodce	11,3	16,5	22,7	5,2	8,2	36,1	100
Nezaměstnaný	2,9	5,7	11,4	54,3	20,0	5,7	100
V domácnosti	25,0	17,9	14,3	14,3	14,3	14,3	100
OSVČ	5,6	18,5	22,2	18,5	13,0	22,2	100
Vedoucí prac.	3,3	40,0	13,3	13,3	10,0	20,0	100
Ostatní zam.	23,5	17,4	21,2	15,2	6,8	15,9	100
Kval.dělníci	10,3	8,6	34,5	17,2	13,8	15,5	100
Ostatní děl.	3,7	7,4	48,1	25,9	7,4	7,4	100
Celkem	12,0	15,2	22,1	23,2	9,7	17,7	100

Poslední tabulka dokládá souvislost mezi celkovou spokojeností se životem a určitým směřováním novoročních předsevzetí. Ti, co jsou nejvíce spokojeni, směřují svá předsevzetí do oblasti práce, resp. školy (42 %). Do oblasti práce avšak směřují často svá předsevzetí také ti, kteří jsou velmi nespokojeni (z jedné třetiny). Tato skupina má nejvyšší zastoupení ze všech předsevzetí týkajících se úspor v domácnosti (23 %). Rozdíly mezi různě spokojenými dotázanými jsou značné v oblasti „zhubnutí“ a „omezení kouření a pití“. Obojí do jisté míry souvisí se zastoupením mužů a žen v uvedených skupinách.

Tabulka 5. Rozdílnost novoročních předsevzetí v závislosti na míře celkové spokojenosti se životem (v %) – výpočet preferující výskyt konkrétních předsevzetí v opačném pořadí, než po sobě následují sloupce tabulky

	Hubnutí	Zdravý ŽS	Kouření, pití	Práce, škola	Úsporné hospodaření	Ostatní	
Velmi spokojen	6,1	16,7	13,6	42,4	3,0	18,2	100
Spíše spokojen	17,2	19,4	19,4	20,3	4,4	19,4	100
Ani, ani	6,0	11,2	26,9	21,6	16,4	17,9	100
Spíše nespokojen	16,5	10,1	27,8	16,5	15,2	13,9	100
Velmi nespokojen	,0	5,9	23,5	35,3	23,5	11,8	100
Celkem	12,2	15,2	22,1	23,2	9,7%	17,7	100